

**UDSKRIFT AF DOM- OG KENDELSESBOGEN
FOR
DEN SÆRLIGE KLAGERET**

KENDELSE

afsagt af Den Særlige Klageret onsdag den 28. november 2018 i sag:

K-136-18

Advokat A kærer Retten i Holstebros kendelse af 20. november 2018.

Ved mail modtaget i Den Særlige Klageret den 21. november 2018 og modtaget i Retten i Holstebro den 22. november 2018 har advokat A kæret byrettens kendelse af 20. november 2018, hvorved retten har tilbagekaldt beskikkelsen af ham som forsvarer for T1, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Det fremgår af sagens oplysninger, at T1 og T2 ved anklageskrift af 13. november 2018 er tiltalt for i alt 6 forhold, hvoraf 4 forhold angår T1.

Forhold 4 er sagens hovedforhold og omfatter begge de tiltalte. Forholdet er begået den 4. september 2018 og omhandler legemsangreb af særligt rå, brutal eller farlig karakter i gentagelsestilfælde efter straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1. Ingen af de tiltalte i sagen er varetægtsfængslet.

Advokat A blev den 3. oktober 2018 beskikket som forsvarer for T1 efter dennes ønske.

Efter modtagelsen af anklageskriftet kontaktede Retten i Holstebro den 14. november 2018 telefonisk advokat A's kontor og bad om at få oplyst, hvilke dage advokat A kunne møde til hovedforhandling i sagen. Retten meddelte efter det oplyste samtidig, at retten havde afsat 1½ retsdag til hovedforhandlingen, og at sagen skulle berammes inden den 19. december 2018, da der var tale om en voldssag.

Ved mail af 15. november 2018 svarede advokat A bl.a.:

”I ovennævnte sag har jeg aftalt med T1, at advokat E bliver beskikket som forsvarer i stedet for undertegnede, idet min kalender ikke tillader berammelse af sagen indenfor kort tid.

Retten har i øvrigt kontaktet min sekretær for berammelse af sagen, og jeg har noteret mig, at dette skal ske med 1½ dag og inden den 19. december.

Det er desværre ikke muligt at finde 1½ dag i hverken min eller advokat E's kalender inden den 19. december og første ledige datoer at finde er d. 7/1 og 8/1, hvor advokat E, men også advokat B kan give møde, og jeg anmoder derfor om berammelse af sagen til disse 2 datoer.”

Advokat B var beskikket forsvarer for den anden tiltalte i sagen.

Ved mail af 19. november 2018 skrev Retten i Holstebro til forsvarerne, idet retten tilbød den 26., 27., 28. og 30. november 2018 samt den 3., 5., 7., 10., 11., 12., 13., 14., 17., 18. og 19. december 2018 som datoer for hovedforhandlingen. Retten gjorde samtidig opmærksom på, at der efter retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, kunne ske afbeskikkelse, hvis advokaternes medvirken væsentligt ville forsinke sagen. Retten anførte endvidere, at hvis sagen blev berammet på de dage, som advokat A havde oplyst, ville sagen blive forsinket med mindst 2½ uge i forhold til, hvis sagen blev afviklet den 19. december 2018, og forsinkelsen ville være længere endnu, hvis retten afbeskikkede advokat A og advokat B og beskikkede andre forsvarere i stedet. Retten anmodede forsvarerne om senest den 20. november 2018, kl. 12.00, at oplyse til retten, hvilke af de foreslåede dage forsvarerne havde mulighed for at give møde på, idet retten ville overveje, om der skulle ske afbeskikkelse og beskikkelse af andre forsvarere, hvis de beskikkede forsvarere ikke kunne møde på de foreslåede dage.

Ved mail af 19. november 2018 svarede advokat A bl.a.:

”Det bemærkes, at hverken undertegnede eller advokat E kan give møde på de af retten foreslåede datoer, men jeg kan give møde den 21. december, ligesom jeg vil kunne give møde mellem jul og nytår, hvorfor jeg skal anmode om, at sagen berammes på en af disse datoer, såfremt retten ikke mener, at sagen kan afvente afvikling af julen/nytår.

Det er dog min opfattelse, at sagen primært bør berammes til den 7. og 8. januar 2019.

Rent matematisk er det selvfølgelig rigtigt, at sagen vil blive forsinket med et par uger, men det skyldes jo primært julen/nytår.

Hvis jul og nytår skal medregnes i disse matematiske beregninger, bør man få sagen berammet til den 21. december eller mellem jul og nytår.”

Ved kendelse af 20. november 2018 afbeskikkede Retten i Holstebro bl.a. advokat A .
Det fremgår af retsbogen bl.a.:

”kendelse:

Advokat A og advokat B blev den 3. og 11. oktober 2018 beskikket som forsvarere for T1 henholdsvis T2, som begge var sigtet for bl.a. vold af særlig rå, brutal og farlig karakter i gentagelsestilfælde efter straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1. Ved anklageskrift af 13. november 2018 blev der rejst tiltale.

Rettens kontor forespurgte forsvarernes kontorer om mulige datoer for hovedforhandlingen, som antages at vare 1½ dag.

Advokat A oplyste ved et brev den 15. november 2018, at det ikke var muligt for advokat B eller ham at møde 1½ dag inden den 19. december 2018, men at de begge kunne møde den 7. og 8. januar 2019.

Ved en mail af 19. november 2018 kl. 9.40 tilbød retten, at hovedforhandlingen kunne berammes 26., 27., 28. eller 30. november eller 3., 5., 7., 10., 11., 12., 13., 14., 17., 18. eller 19. december 2018. Retten gjorde samtidig opmærksom på muligheden for afbeskikkelse, hvis de ikke var i stand til at møde på nogen af de oplyste dage.

Advokat A oplyste ved en mail samme dag kl. 11.03, at hverken han eller en kollega fra samme kontor kunne møde før den 21. december 2018.

Advokat B oplyste ved en mail den 20. november 2018, at hun eller en kollega fra samme kontor kunne møde den 17., 18., eller 21. december 2018 og i øvrigt på de tidligere oplyste datoer 7. og 8. januar 2018.

Det følger af retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, at der kan ske afbeskikkelse af en advokat, hvis medvirken væsentligt vil forsinke sagen. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at en forsinkelse på 2 uger i sager, som skal prioriteres af retten (vov-sager), og hvor retten har foreslået et passende antal dage, vil være væsentlig.

Efter drøftelse med 2 af rettens beneficerede forsvarere har det vist sig, at det er muligt at beramme hovedforhandling den 27. og 28. november 2018.

Både advokat A's og advokat B's medvirken vil herefter medføre en væsentlig forsinkelse af sagen. Herefter og da der ikke er oplyst øvrige forhold, der taler imod, er betingelserne for at tilbagekalde beskikkelsen af begge opfyldt. Derfor

bestemmes:

Beskikkelsen af advokat A som forsvarer for T1 tilbagekaldes.

Beskikkelsen af advokat B som forsvarer for T2 tilbagekaldes.

Advokat C beskikkes som forsvarer for T1.

Advokat D beskikkes som forsvarer for T2. [...]"

I retsbog af 27. november 2018 kl. 09.00 besluttede Retten i Holstebro at aflyse hovedforhandlingen den 27. og 28. november 2018 og afvente Klagerettens afgørelse i bl.a. denne sag. Det fremgår desuden af retsbogen, at kontorerne for begge de to forsvarere har oplyst, at de fortsat har mulighed for at møde den 7. og 8. januar 2018, og at forsvarerne på byrettens anmodning indtil videre har reserveret disse datoer.

Anbringender

Advokat A har anført navnlig, at han foreslog at få sagen berammet til den 21. december eller mellem jul og nytår, og byretten burde have taget disse datoforslag i betragtning ved beregningen af forsinkelsen, således at denne periode blev modregnet. Forsinkelsen bør desuden ikke regnes fra den 27. og 28. november 2018, hvor to af rettens beneficerede forsvarere kunne møde, men derimod fra rettens sidst foreslåede dato, dvs. den 19. december 2018. På denne baggrund var der reelt kun tale om en uvæsentlig forsinkelse på ca. 1 uge.

Uanset hvordan forsinkelsen beregnes, kunne forsinkelsen dog ikke i sig selv medføre tilbagekaldelse af hans beskikkelse som forsvarer i sagen, da der er tale om en afbeskikkelse. Der skal i en sådan situation "mere til", jf. forarbejderne til retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, og § 736, stk. 1, nr. 2. Det er korrekt, som anført i rettens kendelse, at det fremgår af forarbejderne, at en forsinkelse på 2 uger i vvv-sager vil være at anse som en væsentlig forsinkelse, men dette udsagn finder ikke anvendelse på sager, hvor der er tale om tilbagekaldelse af beskikkelsen fra en allerede beskikket forsvarer. Der kan efter forarbejderne ikke ske afbeskikkelse, blot fordi der indtræder en forsinkelse på over 2 uger. Der burde i denne sag i stedet være foretaget en samlet vurdering af omstændighederne.

Ved den samlede vurdering bør der tages hensyn til hans klients ønske om at få ham som sin forsvarer, ligesom der bør tages hensyn til, at han har fulgt sagen fra starten, og at han har et tæt klientforhold til den pågældende, som han har været forsvarer for i adskillige sager siden 2010.

Anklagemyndigheden har af tidsmæssige grunde ikke været hørt i sagen.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 735, stk. 2 og 3, har følgende ordlyd:

”Stk. 2. Sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Er den pågældende villig til at lade sig beskikke, imødekommes sigtedes ønske, medmindre andet følger af stk. 3.

Stk. 3. En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis

[...]

2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling.”

§ 735, stk. 2 og 3, blev indført ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager), der trådte i kraft den 1. juli 2018. Formålet med lovændringen er overordnet at bidrage til en nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager, da det er vigtigt for retssamfundet generelt og for både forurettede og sigtede, at hver enkelt straffesag behandles rigtigt, effektivt og med den fornødne hurtighed.

Af de specielle bemærkninger til retsplejelovens § 735, stk. 2 (FT 2017-18, Tillæg A, lovforslag nr. L 204, side 27 f.), fremgår bl.a.:

”Til nr. 7

[...]

I stk. 2, 1. og 2. pkt., foreslås, at sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer, og at rettens præsident kan fastsætte en frist herfor.

Med forslaget lovfæstes muligheden for, at retten (rettens præsident) fastsætter en frist for, at sigtede angiver, hvem sigtede ønsker beskikket til forsvarer. Fristen vil i almindelighed kunne fastsættes til 5 hverdage.

[...]

I stk. 2, 3. pkt., foreslås, at når sigtede inden for fristen anmoder om beskikkelse af en bestemt forsvarer, som er villig til at lade sig beskikke, skal retten (rettens præsident) imødekomme sigtedes ønske, medmindre andet følger af det foreslåede stk. 3.

[...]

Det foreslåede stk. 2 finder anvendelse, både når der første gang skal beskikkes forsvarer for en sigtet, og når beskikkelsen af en tidligere forsvarer tilbagekaldes i medfør af den foreslåede § 736 (lovforslagets § 1, nr. 8), og der derfor skal beskikkes en ny forsvarer. Ved ombeskikkelse regulerer den foreslåede § 736 således afbeskikkelse af den aktuelt beskikkede forsvarer, mens det foreslåede § 735, stk. 2, regulerer beskikkelse af den nye forsvarer. Ved ombeskikkelse får § 735, stk. 2, derfor kun betydning, hvis betingelserne efter den foreslåede § 736 for afbeskikkelse er opfyldt. [...]”

Af de specielle bemærkninger til retsplejelovens § 735, stk. 3 (FT 2017-18, Tillæg A, lovforslag nr. L 204, side 28 f.), fremgår bl.a.:

”I stk. 3 foreslås det, at en person ikke kan beskikkes til forsvarer, hvis der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning (nr. 1), eller den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling (nr. 2).

[...]

Det foreslåede nr. 2 om, at den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er en ændring af det gældende § 733, stk. 2, 1. led, og det er hensigten, at den foreslåede regel skal have et videre anvendelsesområde end den gældende regel.

Det er således hensigten med det foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skal vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg, end det er tilfældet i dag.

Det forudsættes således, at en person som udgangspunkt ikke kan beskikkes til forsvarer, hvis den pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 6 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes. Det forudsættes endvidere, at i særligt prioriterede sager (vvv-sager) kan en person ikke beskikkes til forsvarer, hvis den pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 3 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes. Med hensyn til afgrænsningen af, hvad der skal anses for en særligt prioriteret sag (vvv-sag), henvises til pkt. 2.1.3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det forudsættes endvidere, at i tilfælde, hvor retten har foreslået et passende antal tidspunkter for hovedforhandlingen, og den ønskede forsvarer ikke kan møde hverken på de tidspunkter, retten har foreslået, eller på tidligere tidspunkter, kan den pågældende som udgangspunkt ikke beskikkes til forsvarer, hvis det forventes at medføre en forsinkelse på mere end 4 uger i sammenligning med, at en anden beskikkes til forsvarer. I særligt prioriterede sager forudsættes det, at den ønskede forsvarer i sådanne tilfælde ikke kan beskikkes, hvis det forventes at medføre en forsinkelse på mere end 2 uger i sammenligning med, at en anden beskikkes til forsvarer.

[...]

Det er endvidere hensigten, at 3-ugers-grænsen og 2 ugers-grænsen i særligt prioriterede sager skal anvendes strikt, når § 735, stk. 3, nr. 2, anvendes direkte, dvs. når det skal vurderes, om en indtrædende forsvarers medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling. Derimod er det hensigten, at der skal anlægges en helhedsvurdering, hvor andre omstændigheder også inddrages, når § 735, stk. 3, nr. 2, anvendes i medfør af det foreslåede § 736, stk. 1, nr. 2 (som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8), dvs. når det skal vurderes, om en allerede beskikket forsvarers fortsatte medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8.

Det er således hensigten, at når der i forbindelse med, at sigtede ønsker en bestemt forsvarer beskikket, skal foretages en afvejning mellem sigtedes frie forsvarervalg og hensynet til sagsbehandlingstiden, skal der fremover alene lægges vægt på en forventet forlængelse af sagsbehandlingstiden og på, om sagen er særligt prioriteret. I særligt prioriterede sager skal der alene lægges vægt på den forventede absolutte forlængelse af sagsbehandlingstiden. I andre sager er

dette også et klart udgangspunkt, men der vil dog efter omstændighederne også kunne lægges vægt på den forventede forlængelse af sagsbehandlingstiden relativt set.

Andre omstændigheder, som efter gældende ret kan indgå i denne vurdering, skal således fremover ikke indgå særskilt i afvejningen. Dette skal ses i sammenhæng med, at hensynet til forurettede og andre vidner indirekte varetages gennem forudsætningen om, at den maksimalt acceptable forsinkelse er kortere i særligt prioriterede sager. Det skal endvidere ses i sammenhæng med, at lovgivningsmagten ved at vedtage lovforslaget forudsætningsvis fastsætter, hvordan afvejningen mellem eksempelvis hensyn til en tidligere klientrelation (i en anden sag) eller særlig ekspertise hos forsvareren generelt skal foretages over for eksempelvis hensyn til medsigtede, varetægtsfængslede eller sigtede under 18 år. Det skal på ny fremhæves, at dette gælder, når afvejningen foretages i forhold til en indtrædende forsvarer. Når afvejningen angår, om den aktuelt beskikkede forsvarer mod sigtedes ønske skal udskiftes, opstilles der ikke med lovforslaget en tilsvarende simpel og generel afvejningsregel, og der vil i sådanne tilfælde fortsat skulle foretages en helhedsvurdering i den konkrete sag, jf. ovenfor og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8.

[...]

Endelig bemærkes, at det i et vist omfang vil bero på rettens skøn, hvor meget sagsbehandlingstiden vil blive forlænget ved at beskikke den forsvarer, som sigtede ønsker, i sammenligning med, at en anden beskikkes til forsvarer. Den forventede forlængelse af sagsbehandlingstiden vil ikke altid kunne beregnes præcist på det tidspunkt, hvor beskikkelsen sker, og retten vil derfor skulle skønne herover. Retten vil i praksis også være overladt et vist skøn med hensyn til, hvad der kan anses som et passende antal foreslåede tidspunkter for hovedforhandlingen, og dermed om de korte eller de lange frister skal anvendes (2 eller 4 uger over for 3 eller 6 uger). Selv om retten qua lovforslagets forudsætninger er bundet af faste afvejningsregler, vil rettens afgørelse samlet set dermed alligevel kunne indeholde et element af skøn.

[...]

Den foreslåede bestemmelse og de anførte forudsætninger gælder også i sager med flere tiltalte og flere forsvarere. I sådanne tilfælde vil det i et vist omfang bero på et skøn, hvilken eller hvilke af flere forsvarere der vil være den primære årsag til en væsentlig forsinkelse, og hvis beskikkelse derfor i givet fald skal nægtes. Som i sager med én forsvarer er spørgsmålet, om forsvareren objektivt set er årsag til forsinkelsen, ikke om der er noget at bebrejde forsvareren.

I betragtning af tilfældenes forskellighed bl.a. med hensyn til antallet af involverede forsvarere og hovedforhandlingens længde og de tænkelige konstellationer af, hvordan forsvarernes kalendere konkret spiller sammen, er det vanskeligt at give nærmere anvisninger, der er generelt dækkende. For at illustrere den tankegang, som retten bør benytte, kan dog nævnes et eksempel.

Hvis der skal beskikkes to forsvarere, og de sigtede har angivet ønsker om beskikkelse af to bestemte forsvarere, er der principielt tre muligheder: (1) De ønskede forsvarere beskikkes. (2) Én af de ønskede forsvarere beskikkes. (3) Ingen af de ønskede forsvarere beskikkes.

Mulighed (1) bør foretrækkes, medmindre den vil medføre en væsentlig forsinkelse sammenlignet med mulighed (2) eller (3). Tilsvarende bør mulighed (2) foretrækkes fremfor mulighed (3), medmindre mulighed (2) vil medføre en væsentlig forsinkelse sammenlignet med mulighed (3).

Er det herefter mulighed (2) der skal anvendes, bør en forsvarers beskikkelse nægtes, hvis dennes medvirken vil medføre en væsentlig forsinkelse i sammenligning med, at den anden forsvarer beskikkes. Er der ikke væsentlig forskel på den forventede sagsbehandlingstid med den ene eller den anden forsvarer, må retten efter et samlet skøn beslutte, hvilken forsvarers beskikkelse der skal nægtes. I dette skøn vil bl.a. kunne indgå bestående klientrelationer og omfanget af de forhold i sagen, de respektive sigtede er tiltalt for (hvis der er forskel). Det vil principielt kunne forekomme, at der efter et sådant samlet skøn ikke er afgørende grunde til at beskikke den ene forsvarer fremfor at beskikke den anden forsvarer. I sådanne tilfælde bør retten ikke desto mindre beslutte at beskikke én af forsvarerne.

I sager med mere end to forsvarere bør sigtedes anmodninger om beskikkelse af bestemte forsvarere imødekommes, medmindre det vil medføre en væsentlig forsinkelse i sammenligning med, at en eller flere sigtedes ønsker ikke imødekommes. Ved beslutningen om, hvilken eller hvilke forsvarere der skal beskikkes, bør vælges en løsning, som medfører en væsentligt kortere sagsbehandlingstid end alternativerne, og hvis flere alternative løsninger ikke vil medføre væsentligt forskellig sagsbehandlingstid, bør vælges den løsning, der medfører færrest afvigelser fra de ønsker om forsvarer, de sigtede har angivet.

Ved vurderingen af, om en forventet forskel i sagsbehandlingstiden er væsentlig, skal retten anvende de tidsgrænser, der er anført ovenfor (3 uger og 2 uger i særligt prioriterede sager og som udgangspunkt 6 uger og 4 uger i andre sager). [...]"

Retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, har følgende ordlyd:

"Beskikkelsen kan tilbagekaldes, når

[...]

2) betingelserne efter § 735, stk. 3, for at nægte at beskikke den pågældende kommer til at foreligge".

Bestemmelsen i retsplejelovens § 736 blev nyaffattet ved lov nr. 714 af 8. juni 2018. Af de specielle bemærkninger til retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2 (FT 2017-18, Tillæg A, lovforslag nr. L 204, side 30 ff.), fremgår bl.a.:

"Til nr. 8

Retsplejelovens § 736 indeholder regler om tilbagekaldelse af en beskikkelse til forsvarer.

Det foreslås at nyaffatte bestemmelsen.

I stk. 1 foreslås, at beskikkelse til forsvarer kan tilbagekaldes i nærmere angivne tilfælde.

[...]

I nr. 2 foreslås, at beskikkelsen kan tilbagekaldes, hvis betingelserne efter det foreslåede § 735, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 7), kommer til at foreligge.

[...]

Det foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2, om, at den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, er en ændring i forhold til det gældende § 733, stk. 2, 1. led, hvor det som nærmere beskrevet i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 7, er hensigten, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skal vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg, end det er tilfældet i dag.

Når der er spørgsmål om, hvorvidt beskikkelse af den forsvarer, som sigtede har ønsket, skal nægtes på grund af den forsinkelse af sagen, det vil føre til, jf. det foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2, er lovforslaget således udtryk for en stramning i forhold til gældende ret, jf. nærmere bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 7.

Når der er spørgsmål om, hvorvidt beskikkelsen af en forsvarer mod sigtedes ønske skal tilbagekaldes på grund af den forsinkelse af sagen, det vil føre til, at den aktuelt beskikkede forsvarer fortsætter, jf. det foreslåede § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, er der ligeledes tilsigtet en stramning i forhold til den gældende praksis.

Der vil ligesom i dag skulle foretages en samlet vurdering, hvori der ud over det bestående klientforhold og forsvarerens arbejde i sagen indtil nu bl.a. indgår sagens karakter, hensynet til medsigtede, forurettede og andre vidner i sagen, hensyn til varetægtsfængslede og hensyn til sigtede under 18 år. Imidlertid bør hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes tungere i den samlede afvejning.

Fremover vil der i forbindelse med, at tidspunktet for hovedforhandlingen skal fastsættes, i almindelighed være mulighed for mod sigtedes ønske at beskikke en ny forsvarer, hvis den nye forsvarers medvirken forventes at forkorte sagsbehandlingstiden i væsentlig grad. Dette gælder også i ankesager. Ved vurderingen heraf skal der bl.a. ses på forholdet mellem den forventede sagsbehandlingstid med den eksisterende forsvarer og med en ny forsvarer. Både derfor, og fordi der som nævnt også indgår en række andre hensyn i den samlede afvejning, kan det ligesom i dag ikke angives, præcis hvor lang en forkortelse af sagsbehandlingstiden skal være, før der kan beskikkes en ny forsvarer for sigtede.

Visse udgangspunkter kan dog gives. Hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning kan forventes forkortet fra eksempelvis 3 måneder til 1 måned, er der tale om en så væsentlig tidsgevinst både absolut og relativt, at beskikkelse af ny forsvarer bør ske alene af den grund. I en sådan situation bør beskikkelse af ny forsvarer således ske, selv om der f.eks. er tale om en ankesag, hvor sigtede har ønsket samme forsvarer som i foregående instans, eller sigtede har haft den pågældende som forsvarer i tidligere sager. Og det anførte vil gælde, selv om der ikke i sagen er særlige hensyn til medsigtede, vidner mv.

Hvis sagsbehandlingstiden fra berammelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning derimod kan forventes forkortet fra eksempelvis 9 måneder til 7 måneder, vil den tidsmæssige forkortelse af sagsbehandlingstiden ikke i sig selv kunne begrunde, at der mod sigtedes ønske beskikkes en ny forsvarer. Hvis der i sagen er tungtvejende hensyn til eksempelvis medsigtede, varetægtsfængslede, sigtede under 18 år eller vidner, vil der imidlertid også i et sådant tilfælde kunne beskikkes en ny forsvarer mod sigtedes ønske. Dette gælder i særdeleshed i særligt prioriterede sager (vvv-sager). Med hensyn til afgrænsningen af, hvad der skal anses for en særligt prioriteret sag (vvv-sag), henvises til pkt. 2.1.3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

[...]

Ombeskikkelse kan også ske i sager med flere tiltalte og flere forsvarere. I sådanne tilfælde vil det i et vist omfang bero på et skøn, hvilken eller hvilke af flere forsvarere der er den primære årsag til en væsentlig forsinkelse, og hvis beskikkelse derfor i givet fald kan tilbagekalles. Som i sager med én forsvarer er spørgsmålet, om forsvareren objektivt set er årsag til forsinkelsen, ikke om der er noget at bebrejde forsvareren. I betragtning af tilfældenes forskellighed bl.a. med hensyn til antallet af involverede forsvarere og hovedforhandlingens længde og de tænkelige konstellationer af, hvordan forsvarernes kalendere konkret spiller sammen, er det vanskeligt at give nærmere anvisninger, der er generelt dækkende. [...]"

Retsplejelovens § 843 a, stk. 1, og § 843 b har følgende ordlyd:

"§ 843 a. Retten skal fremme enhver sag med den hurtighed, som dens beskaffenhed kræver og tillader. Hovedforhandlingen skal berammes hurtigst muligt og så vidt muligt inden for 2 uger fra anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten og til et sådant tidspunkt, at sagen kan gennemføres inden for rimelig tid. Er sigtede varetægtsfængslet, skal hovedforhandlingen gennemføres hurtigst muligt."

"§ 843 b. Efter anmodning kan retten, hvis det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift forhåndsberamme hovedforhandling i sagen."

§ 843 a, stk. 1, 2. pkt., fik sin nuværende formulering ved lov nr. 714 af 8. juni 2018, jf. denne lovs § 1, punkt 16, som ændrede ordene "så vidt muligt berammes" til "berammes hurtigst muligt og så vidt muligt". Det hedder i de specielle bemærkninger til denne bestemmelse bl.a. (FT 2017-18, Tillæg A, lovforslag nr. L 204, side 39):

"Til nr. 16

[...]

Med forslaget tydeliggøres det, at retten i alle tilfælde skal beramme sagen hurtigst muligt efter anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten ved digital kommunikation, og at 2-ugersfristen alene er den yderste frist for at beramme sagen, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

[...]

Der er ikke tilsigtet ændringer med hensyn til, at 2-ugersfristen kan overskrides, hvis særlige forhold gør sig gældende. I sådanne tilfælde vil retten skulle beramme sagen så hurtigt, som dens beskaffenhed tillader, jf. retsplejelovens § 843 a, stk. 1, 1. pkt., der ikke foreslås ændret. [...]"

§ 843 a og § 843 b blev indført ved lov nr. 493 af 17. juni 2008 om ændring af retsplejeloven (Be-grænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger m.v.), der trådte i kraft den 1. juli 2008, og som byggede på Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1492/2007.

Strafferetsplejeudvalget havde i betænkningen bl.a. overvejet, om der burde fastsættes regler i retsplejeloven om hurtig behandling af straffesager ved retten, og herunder særligt, om der burde fastsættes frister for den tid, der må gå fra, at sagen modtages med anklageskrift, til dommens afsigelse i første instans. Udvalget gav udtryk for, at de målsætninger om hurtig behandling af straffesager ved domstolene, som der allerede dengang opereredes med, herunder 37 dages fristen for behandling af sager om vold, som afgøres med ubetinget frihedsstraf, var blevet til på baggrund af helt velbegrundede bestræbelser på hurtig sagsbehandling af nogle sagstyper, der typisk er særligt belastende for de forurettede. Udvalget fandt det imidlertid væsentligt at understrege, jf. betænkningens s. 128, at det forhold, at en sag tager længere tid end 37 dage, ikke i sig selv betyder, at sagen ikke er behandlet inden for rimelig tid. Udvalget fandt, at det reelt ikke var muligt at udforme lovbestemte fristregler for domstolsbehandling, og at der derfor ikke burde fastsættes egentlige fristregler i retsplejeloven for behandlingen af straffesager ved domstolene, men udvalget var enig i, at der også fremover – gennem et samarbejde mellem domstolene og forsvarerne, anklagemyndigheden og Kriminalforsorgen – blev gjort bestræbelser på at forbedre mulighederne for hurtig behandling af straffesager, jf. betænkningens s. 129-131. I stedet for fristregler foreslog udvalget indsat en ny bestemmelse om rettens ansvar for sagens fremme (§ 843 a) og om forhåndsberømmelse (§ 843 b).

I punkt 5.4.1.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget tilsluttede Justitsministeriet sig Strafferetsplejeudvalgets overvejelser om lovregler med henblik på at fremme behandlingen af straffesager ved domstolene og bemærkede, at det efter Justitsministeriets opfattelse i nogle tilfælde kan være hensigtsmæssigt også at opstille vejledende målsætninger for domstolenes og de øvrige aktørers behandling af visse straffesager, jf. FT 2007-08, Tillæg A, lovforslag nr. L 78, sp. 2932.

Af lovforslagets specielle bemærkninger til § 843 a, stk. 1 (FT 2007-08, Tillæg A, lovforslag nr. L 78, sp. 2955), fremgår bl.a.:

”Til § 843 a

Den foreslåede bestemmelse er ny og vedrører berømmelse af straffesager. Formålet med bestemmelsen er at betone vigtigheden af, at behandlingen af straffesager fremmes mest muligt.

Når anklagemyndigheden har besluttet at rejse tiltale mod en person og indbringer sagen for retten, eller når anklagemyndigheden anmoder om retsmøde med henblik på behandling af en sag som tilståelsessag, bliver retten hovedansvarlig for sagens fremme.

Der foreslås indsat en ny bestemmelse i retsplejeloven, hvorefter det påhviler retten at fremme enhver sag med den hurtighed, som dens beskaffenhed kræver og tillader, jf. *stk. 1, 1. pkt.*

Det foreslås i *stk. 1, 2. pkt.*, at det påhviler retten så vidt muligt at beramme hovedforhandling inden for 2 uger fra anklagemyndighedens indlevering af anklageskriftet til retten, og til et sådant tidspunkt, at sagen kan gennemføres inden rimelig tid.

Formålet med forslaget til *stk. 1, 3. pkt.*, hvorefter det er særlig påkrævet, at hovedforhandling gennemføres hurtigst muligt, hvis sigtede er varetægtsfængslet, er at betone vigtigheden af, at retten på grund af den belastning, som en varetægtsfængsling medfører for den sigtede, er særlig opmærksom på, at disse sager fremmes hurtigst muligt.

Berammelse skal så vidt muligt ske inden 2 uger fra rettens modtagelse af anklageskriftet, dvs. at berammelse normalt bør ske inden for 2-ugersfristen, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

Særlige forhold vil navnlig kunne foreligge i sager med flere tiltalte, hvor tidspunktet for hovedforhandlingens gennemførelse skal indpasses i adskillige aktørers kalendere, og hvor berammelse til et passende tidspunkt ikke umiddelbart lykkes. Imidlertid bør retten og sagens parter så vidt muligt søge at imødegå sådanne problemer ved at forhåndsberamme hovedforhandlingen i sagen i medfør af den foreslåede nye bestemmelse i retsplejelovens § 843 b (lovforslagets § 1, nr. 12), jf. også bemærkningerne hertil.

[...]

Den foreslåede bestemmelse indeholder ikke en maksimal frist for, hvor lang tid der må gå fra anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til hovedforhandlingens begyndelse. Spørgsmålet om, hvad der må anses for »inden rimelig tid«, kan således ikke besvares generelt med angivelse af absolutte frister. Det skyldes bl.a., at der er meget store forskelle med hensyn til sagernes omfang, antallet af tiltalte mv.

Bestemmelsen fastsætter heller ikke frister eller målsætninger for sagsbehandlingstiden i enkelte sagstyper. Det er således som udgangspunkt op til retten at vurdere, om en sag i det enkelte tilfælde er af en sådan karakter, at sagen findes at burde behandles forud for andre sager, medmindre der er fastsat særlige målsætninger (f.eks. for sager om vold og voldtægt).

Med henblik på at sikre, at straffesager gennemføres på kortest mulig tid, kan det i øvrigt være væsentligt at være opmærksom på, at berammelsen af straffesager ved den enkelte ret i videst muligt omfang sker efter ensartede retningslinjer i relation til berammelsestidspunkt og berammelsestid. Således bør navnlig berammelsestiden i almindelighed ikke bero på, hvilken dommer eller afdeling der tildeles sagen.”

Klagerettens begrundelse og resultat

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Vibeke Rønne, Henrik Estrup, Katrine B. B. Eriksen, Lasse Lund Madsen og Hanne Rahbæk.

Det fremgår af retsplejelovens § 731, at retten har pligt til at sørge for, at T1 har en beskikket forsvarer, og T1 er efter retsplejelovens § 730, stk. 1, berettiget til selv at vælge en forsvarer, jf. herved også artikel 6, stk. 3, litra c, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvorefter enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, skal have adgang til bistand af en forsvarer, som han selv har valgt. Retten kan imidlertid tilbagekalde beskikkelsen af den forsva-

rer, som en tiltalt har valgt, hvis det viser sig, at den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, sammenholdt med § 735, stk. 3, nr. 2.

Det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelserne, at der i en situation som den foreliggende, hvor den aktuelt beskikkede forsvarer afbeskikkes mod sigtedes ønske i forbindelse med sagens berammelse med henvisning til, at han vil forsinke sagen væsentligt, skal foretages en samlet vurdering. Udover det bestående klientforhold og forsvarerens hidtidige arbejde i sagen skal der i denne vurdering indgå hensyntagen til sagens karakter, hensynet til medsigtede, forurettede og andre vidner i sagen, hensyn til varetægtsfængslede og hensyn til sigtede under 18 år. Imidlertid bør hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes tungere i den samlede afvejning.

Der er i lovbemærkningerne ikke angivet præcise frister for, hvor lang sagsbehandlingstiden må være, men der er, specielt i relation til indtrædende forsvarere, opstillet nogle generelle afvejningsregler om, hvor lang tids forsinkelse af sagens behandling en beskikkelse af den pågældende må indebære set i forhold til, at en anden forsvarer beskikkes. For vvv-sager er denne frist 2 uger, hvis retten har foreslået et passende antal tidspunkter for hovedforhandlingen, og ellers 3 uger.

Det fremgår af den påkærede kendelse, at Retten i Holstebro har forudsat, at der i en vvv-sag skal afsiges dom senest 37 dage efter modtagelsen af anklageskriftet. Anklageskriftet blev modtaget den 13. november 2018, og der har ikke af byretten været tilbudt berammelsesdage efter den 19. december 2018. Det fremgår endvidere af kendelsen, at byretten har forudsat, at en forsinkelse på 2 uger i en sag som den foreliggende vil være væsentlig.

Byretten lagde i sin kendelse til grund, at de to beskikkede forsvarere, herunder advokat A, ikke kunne give møde på de af byretten foreslåede dage, men at to af rettens beneficerede forsvarere kunne give møde den 27. og 28. november 2018. Byretten afbeskikkede herefter begge forsvarere og beskikkede i stedet de to beneficerede forsvarere.

Det fremgår af advokat A's mailkorrespondance med byretten forud for afbeskikkelsen, at han har mulighed for at give møde den 21. december 2018 samt mellem jul og nytår, og at en kollega fra samme kontor efter aftale med T1 har mulighed for at give møde den 7. og 8. januar 2019, hvor også den beskikkede forsvarer for den anden tiltalte i sagen kan give møde. I advokat A's indlæg til Klageretten er det endvidere oplyst, at han har fulgt sagen fra starten, og at han har et tæt klientforhold til T1, som han har været forsvarer for i adskillige sager siden 2010. Hverken T1 eller medtiltalte har efter det oplyste været varetægtsfængslet under sagen.

Klageretten lægger på den anførte baggrund til grund, at byretten ved sin afgørelse primært har lagt vægt på at overholde målsætningen om at behandle vvv-sager inden for 37 dage uden at tage hensyn til, at der var tale om en sag med to tiltalte, hvor tidspunktet for hovedforhandlingens gennemførelse skulle indpasses i flere aktørers kalendere, og uden at tage hensyn til advokat A's bestående klientforhold og hidtidige arbejde i sagen. Klageretten finder, at de anførte hensyn ikke blev tillagt fornøden vægt set i forhold til, at det ville være muligt at beramme sagen den 7. og 8. januar 2019. Klageretten lægger endvidere vægt på, at afbeskikkelsen medførte, at tiltalte skulle have haft lejlighed til at angive, hvem han ønskede som ny forsvarer, jf. retsplejelovens § 735, stk. 2.

Klageretten finder, at det ikke under de foreliggende omstændigheder ville medføre en væsentlig forsinkelse af sagen at tage de nævnte hensyn.

Herefter ophæver Klageretten Retten i Holstebros kendelse af 20. november 2018 for så vidt angår afbeskikkelsen af advokat A .

Thi bestemmes:

Retten i Holstebros kendelse af 20. november 2018 vedrørende afbeskikkelse af advokat A ophæves, således at advokat A genbeskikkes som forsvarer for T1.

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.

København, den 28. november 2018.

Emma Katrine Croudy
assistent

Udskrift af retsbogen

Den 20. november 2018 kl. 14.00 blev retten sat af dommer Christian Schou.

Retsmødet var offentligt.

Rettens nr. 99-3874/2018

Politiets nr. 4100-73241-00582-18

Anklagemyndigheden

mod

T1

Født marts 1979

og

T2

Født november 1986

Ingen var mødt.

Der blev fremlagt

Brev af 15. november 2018 fra advokat A

E-mail af 19. november 2018 fra Retten i Holstebro

E-mail af 19. november 2018 fra advokat A

E-mail af 20. november 2018 fra advokat B

Tilbagekaldelse af beskikkelse som forsvarer

Retten afsagde

kendelse:

Advokat A og advokat B blev den 3. og 11. oktober 2018 beskikket som forsvarere for T1 henholdsvis T2, som begge var sigtet for bl.a. vold af særlig rå, brutal og farlig karakter i gentagelsestilfælde efter straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1. Ved anklageskrift af 13. november 2018 blev der rejst tiltale.

Rettens kontor forespurgte forsvarernes kontorer om mulige datoer for hovedforhandlingen, som antages at vare 1½ dag.

Advokat A oplyste ved et brev den 15. november 2018, at det ikke var muligt for advokat B eller ham at møde 1½ dag inden den 19. december 2018, men at de begge kunne møde den 7. og 8. januar 2019.

Ved en mail af 19. november 2018 kl. 9.40 tilbød retten, at hovedforhandlingen kunne berammes 26., 27., 28. eller 30. november eller 3., 5., 7., 10., 11.,

12., 13., 14., 17., 18. eller 19. december 2018. Retten gjorde samtidig opmærksom på muligheden for afbeskikkelse, hvis de ikke var i stand til at møde på nogen af de oplyste dage.

Advokat A oplyste ved en mail samme dag kl. 11.03, at hverken han eller en kollega fra samme kontor kunne møde før den 21. december 2018.

Advokat B oplyste ved en mail den 20. november 2018, at hun eller en kollega fra samme kontor kunne møde den 17., 18., eller 21. december 2018 og i øvrigt på de tidligere oplyste datoer 7. og 8. januar 2018.

Det følger af retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, at der kan ske afbeskikkelse af en advokat, hvis medvirken væsentligt vil forsinke sagen. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at en forsinkelse på 2 uger i sager, som skal prioriteres af retten (vvv-sager), og hvor retten har foreslået et passende antal dage, vil være væsentlig.

Efter drøftelse med 2 af rettens beneficerede forsvarere har det vist sig, at det er muligt at beramme hovedforhandling den 27. og 28. november 2018.

Både advokat A's og advokat B's medvirken vil herefter medføre en væsentlig forsinkelse af sagen. Herefter og da der ikke er oplyst øvrige forhold, der taler imod, er betingelserne for at tilbagekalde beskikkelsen af begge opfyldt. Derfor

bestemmes:

Beskikkelsen af advokat A som forsvarer for T1 tilbagekalderes.

Beskikkelsen af advokat B som forsvarer for T2 tilbagekalderes.

Advokat C beskikkes som forsvarer for T1.

Advokat D beskikkes som forsvarer for T2.

Sagen udsat på salæropgørelser fra de tidligere beskikkede forsvarere og i øvrigt til den 27. november 2018 kl. 09.00, hvor der er berammet hovedforhandling.

Retten hævet.

Christian Schou

Udskriftens rigtighed bekræftes.

RET TEN I HOLSTEBRO, den 20. december 2018

Heidi Refslund-Nørgaard
kontorfuldmægtig